

Analiza intervjujev – ključni poudarki

(IO 2 – Projekt LeLeNet)

Analiza je del Intelktualnega izdelka 2 (IO2) projekta Vodenje učenja z mreženjem (LeLeNET). Več o projektu si lahko preberete na <https://lelenet.net/>.

Analiza je osnova za vprašalnik, s katerim želimo prepoznati izobraževalne potrebe ravnateljev v partnerskih državah, je pa tudi grobi posnetek stanja o mreženju šol/učiteljev.

Februarja in marca 2018 smo opravili 14 skupinskih ali individualnih intervjujev z 29 ravnatelji. Uporabili smo vnaprej dogovorjen protokol za intervju, s katerim smo spraševali o naslednjih temah:

- povezovanje mreženja s poučevanjem in učenjem;
- teme mreženja;
- motivacija učiteljev za mreženje;
- ravnateljeva vloga pri mreženju;
- prednosti mreženja;
- ravnateljev strategije za podporo in vzdrževanje mrež;
- omejitve, izzivi in ravnateljeve potrebe.

Namen zbiranja podatkov z intervjuji z ravnatelji osnovnih šol (ISCED1 + 2) je bil pripraviti izhodišča za vprašalnik in za program usposabljanja za ravnatelje. Čeprav se želimo osredotočiti na mreženje na področju inkluzije, respondentov nismo omejevali nanj. Zato tudi v njihovih odgovorih pri vseh partnerjih ni zaznati te posebne teme.

Celoten dokument je sestavljen iz kratkega opisa metodologije, rezultatov analize, predlogov za vsebine programa za usposabljanje in povzetek stanja glede mreženja v državah projektnih partnerjev.

Pregled poročil, v katerih je predstavljeno stanje mreženja, kaže, da je mreženje dokaj pogost in naraščajoč trend v vseh državah projektnih partnerjev. Zdi se, da k temu razvoju prispeva kompleksnost izzivov in sprememb. Razberemo tudi, da mreženje razumejo kot pomembno strategijo za spodbujanje razvoja šol in kot vodilno načelo, ko gre za medsebojno učenje učiteljev. V nekaterih primerih (pri CZ, SE1 partnerjih) posebej omenjajo sodelovanje med šolami in/ali z zunanjimi ustanovami.

Partnerji poročajo, da mreženje v šolah večinoma spodbudijo zunanje ustanove ali pa se razvije kot odziv na trenutne izzive šol. SE partnerji, na primer, poročajo, da so mreže nastale kot odziv na slabše rezultate pri PISI, UK partnerji pa jih povezujejo z "merjenjem

¹ Pri na vajanju držav projektnih partnerjev smo uporabljali uradne mednarodne krajsave, kot so uporabljene v projektni dokumentaciji.

uspešnosti (rezultati zunanjih preverjanj in poročil inšpekcije).” Tudi BE partnerji poročajo o zunanjih pritiskih na večje sodelovanje med šolami, kot so na primer zahteve za razvijanje različnih transverzalnih veščin pri učениh in dijakih, za kar bo potrebnega več medpredmetnega povezovanja in projektne delo. Podobno ugotavljajo tudi CZ partnerji, saj se “z mreženjem in medsebojno podporo lažje odzivajo na zahteve inkluzije.” V Sloveniji postajajo mreže “vse bolj priljubljene pri izobraževalnih politikih”, ko uvajajo manjše in obsežnejše spremembe na različnih področjih.

Mreženje najpogosteje sprožijo različni projekti, kot so Mreže skupnosti znanja (UK), projekti ESS in drugi evropski projekti (CZ) ali Mreže učečih se šol (SI). Pri vseh partnerjih je zaznati tudi močen vpliv šolskih projektov izboljševanja na mreženje. Razvijajo jih kot odziv na izzive, s katerimi se soočajo šole. CZ in SE partnerji omenjajo inkluzijo. V SI so uporabili mreže tudi pri uvajanju obsežne prenove osnovnega šolstva ter pri pripravi in uresničevanju nacionalnega sistema kakovosti.

V državah projektnih partnerjev mreže uvajajo in podpirajo različne ustanove, na primer: Nacionalna agencija za izobraževanje (SE), Nacionalna akademija za vodenje šol (UK), Šola za ravnatelje in Zavod za šolstvo (SI), Ministrstvo za izobraževanje, mladino in šport (CZ). Ob posebnih pobudah CZ in UK partnerji omenjajo druge agencije in/ali organizacije. BE partnerji ne poročajo o kaki določeni trenutni podpori.

Za namen analize smo izvedli 14 skupinskih ali posameznih polstrukturiranih intervjujev z 29 ravnatelji v 5 državah. Rezultati so pokazali, da so ravnatelji močno naklonjeni mreženju med učitelji in tudi med šolami, saj tako lahko uresničujejo zmožnosti šol za profesionalni razvoj. Ravnatelji so navajali različne teme za mreženje, kot so na primer razvijanje kurikula in učnih metod, razvoj kompetenc pri učencih, razvoj vodenja šol ipd. Iz odgovorov izvemo tudi, da pri učiteljih zaznajo avtonomno in nadzorovano motivacijo za mreženje. Zato morajo biti ravnatelji motivatorji, a tudi spodbujevalci mreženja v šolah in med njimi. Pri tem uporabljajo različne strategije, na primer spodbujanje kulture mreženja, so pri tem vzor, poleg tega dajejo pobude za mreženje in ga vzdržujejo. Ravnatelji se zavedajo možnosti, ki jih ponuja mreženje učiteljev za njihov profesionalni razvoj in za razvoj šole. Poročajo pa tudi o številnih izzivih in potrebah, s katerimi se srečujejo v praksi. Večinoma gre za prve pogoje za uspešno mreženje. Zanimivo se zdi, da je eden teh pogojev mreženje ravnateljev, poleg tega opažajo, da je v šolah še vedno prenizka sodelovalna kultura, da imajo sami premalo znanja o mreženju oziroma o temah mreženja, učitelji niso dovolj motivirani za mreženje, v šolah imajo premalo virov in podpore izobraževalne politike.

Predlogi za vsebino programa za usposabljanje

Iz analize intervjujev ugotavljamo, da bi bilo treba vključiti v program usposabljanja naslednje teme:

- narava in prednosti mreženja za izboljševanje poučevanja in učenja;
- (organizacijski) pogoji za uspešno mreženje;
- ravnateljeva vloga pri uvajanju, razvijanju in vzdrževanju mrež;
- motivacija za mreženje pri učiteljih in ravnatelju;
- razvijanje in spodbujanje kulture mreženja (povezano s prejšnjimi točkami).